

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 112/26

Luksemburgā, 2026. gada 16. jūlijā

Tiesas spriedumi lietās C-523/24 | *Sociedad Civil Catalana* un C-666/24 | *Associació Catalana de Víctimes de Organitzacions Terroristes* (ACVOT)

Spānijas amnestijas likums situācijas normalizēšanai Katalonijā nav pretrunā Savienības tiesībām

Amnestijas likuma pieņemšana un piemērošana ir dalībvalstu kompetencē, tāpēc Tiesas pārbaude aprobežojas ar tādu tiesību aizsardzības tiesā problēmu identificēšanu, kurām ir sistēmiska raksturs, kā arī ar to, vai ievērota konkrēti skarto Savienības tiesību aktu, piemēram, terorisma apkarošanas direktīvas un prejudiciālo nolēmumu tiesvedības, lietderīgā iedarbība

Spānijas Revīzijas palāta un Valsts mēroga lietu tiesa uzdeva Tiesai jautājumus, vai 2024. gada jūnijā pieņemtais Spānijas amnestijas likums, kas attiecas uz Katalonijas neatkarības procesā veiktajām darbībām, ir saderīgs ar Savienības tiesībām. Spriedumos Tiesa virspalātas sastāvā nospriež, ka šis amnestijas likums nav pretrunā Savienības tiesībām. Tā mērķis ir mazināt institucionālo un politisko spriedzi, kā arī atvieglot izlīguma scenāriju:

– liekot valsts tiesām ne vēlāk kā divu mēnešu laikā bez attaisnojošo pamatu un pierādījumu izvērtēšanas un visu lietas dalībnieku uzklaušanās pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības un

– paredzot, ka netiek uzsākta kriminālvajāšana par teroristu nodarījumiem, kas izdarīti vienīgi saistībā ar Katalonijas neatkarības kustību, izņemot darbības, kuras tiši izraisījušas smagus cilvēktiesību pārkāpumus.

Attiecībā uz procesuālajiem noteikumiem, ko šāds amnestijas likums paredz jomā, kas ir dalībvalstu kompetencē, Tiesa precizē, ka tās pārbaude attiecas tikai uz problēmām, kuru apjoms būtu tāds, ka tām būtu sistēmisks raksturs, – tas varētu traucēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību. Tomēr Tiesa uzskata, ka Spānijas amnestijas likuma procesuālās normas nevar radīt šādas problēmas.

Šajā likumā ir ievērota arī terorisma apkarošanas direktīvas lietderīgā iedarbība, jo saskaņā ar amnestijas likuma mērķiem tajā *a posteriori* ir paredzēta tikai kriminālvajāšanas neveikšana par tādiem teroristu nodarījumiem, kas izdarīti vienīgi īpašā Katalonijas neatkarības kustības kontekstā.

Tiesa tomēr uzsver, ka minētais amnestijas likums nedrīkst atņemt prejudiciālā nolēmuma tiesvedībai lietderīgo iedarbību. Tā būtu gadījumā, ja maksimālais divu mēnešu termiņš, kurā valsts tiesām jāpieņem lēmums par atbrīvošanu no atbildības un jau veikto aizsardzības pasākumu atcelšanu, būtu jāpiemēro pat tad, ja Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, un nebūtu atļauts sagaidīt, kad Tiesa pieņem lēmumu. Ja izrādītos, ka attiecīgās amnestijas likuma normas rada šādas sekas, tās būtu jāatstāj bez piemērošanas.

2024. gada 10. jūnijā Spānijas parlaments pieņēma amnestijas likumu, lai veicinātu institucionālo, politisko un sociālo normalizāciju Katalonijā 1. Tas paredz amnestiju par darbībām, kas rada kriminālatbildību, administratīvo atbildību vai atbildību valsts līdzekļu pārvaldības jomā, ir veiktas saistībā ar nelikumīgo 2017. gada 1. oktobra Katalonijas pašnoteikšanās referendumu, kā arī par tām, kas veiktas Katalonijas neatkarības procesa kontekstā.

Spānijas Konstitucionālā tiesa 2025. gada 26. jūnija spriedumā šo likumu – izņemot divas tiesību normas – atzina par atbilstošu Spānijas Konstitūcijai.

Savukārt Spānijas Revīzijas palāta un Valsts mēroga lietu tiesa šaubās par amnestijas likuma saderību ar Savienības tiesībām un tādēļ ir iesniegušas Tiesai prejudiciālus jautājumus.

Lieta C-523/24 “Sociedad Civil Catalana”

Spānijas Revīzijas palātai ir jālemj par atbildības konstatēšanas prasībām pret vairākām personām, kuras bija atbildīgas par valsts līdzekļu pārvaldību un kuras apsūdzētas par kaitējuma nodarīšanu Katalonijas autonomās kopienas publiskajam īpašumam. Šis kaitējums izpaužas kā izdevumi, kas radušies referendumā rīkošanas laikā, kā arī popularizējot Katalonijas neatkarību starptautiskā līmenī laikā no 2011. līdz 2017. gadam.

Spānijas Revīzijas palāta vēlas uzzināt, pirmkārt, **vai atbrīvošana no atbildības par šo kaitējumu varētu kaitēt Savienības finanšu interesēm. Tiesa atbild noraidoši.** Iespējamā ietekme uz Savienības budžetu nevar izrietēt no valsts budžetam nodarītā kaitējuma tikai tādēļ, ka tas varētu ietekmēt attiecīgās dalībvalsts iemaksu Savienības budžetā. It īpaši – Savienības finanšu interešu skaršana nevar tikt konstatēta tikai nacionālā kopienākuma samazinājuma dēļ, kas, iespējams, var izrietēt no valsts teritorijas daļas atdalīšanās.

Otrkārt, Spānijas Revīzijas palāta šaubās par **amnestijas likuma saderību ar LES paredzēto dalībvalstu vispārējo pienākumu** paredzēt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai **nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā** jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības 2.

Spriedumā **Tiesa precizē, ka jomā, kas ir dalībvalstu kompetencē, tās pārbaude attiecas tikai uz problēmām, kuru apjoms ir tāds, ka tām ir sistēmisks raksturs, kas var traucēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.**

No šī skatpunkta pienākumam nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā nav pretrunā procesuālās normas, kas vienīgi amnestijas likuma konkrēti noteiktajā tvērumā valsts tiesām uzliek pienākumu ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus un neuzklausot visus lietas dalībniekus, pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības. **Tiesa uzskata, ka šādas normas nevar radīt tādas problēmas, kuru apjoms būtu tik liels, ka tām būtu sistēmisks raksturs, kas varētu traucēt valsts tiesu sistēmas pareizu darbību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.**

Treškārt, Spānijas Revīzijas palāta šaubās par **amnestijas likuma saderību ar prejudiciālā nolēmuma tiesvedību Tiesā.**

Spriedumā Tiesa norāda, ka **Spānijas amnestijas likums varētu atņemt prejudiciālā nolēmuma tiesvedībai lietderīgo iedarbību.** Tā būtu gadījumā, **ja maksimālais divu mēnešu termiņš, kurā valsts tiesām jāpieņem lēmums** par atbrīvošanu no atbildības **un jau veikto aizsardzības pasākumu atcelšanu,** būtu jāpiemēro **pat tad, ja Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, un nebūtu atļauts sagaidīt, kad Tiesa pieņem lēmumu.**

Tomēr Tiesā Spānijas valdība apgalvoja, ka amnestijas likumu var interpretēt atbilstīgi Savienības tiesībām tādā nozīmē, ka tiesvedību var apturēt un aizsardzības pasākumus var saglabāt tik ilgi, cik nepieciešams, lai nodrošinātu Tiesas atbildes lietderīgo iedarbību.

Lieta C-666/24 “ACVOT”

Atbildot uz Spānijas Valsts mēroga lietu tiesas uzdotajiem jautājumiem, Tiesa vispirms atgādina, ka terorisma apkarošanas direktīva 3 uzliek dalībvalstīm pienākumu, pirmkārt, atzīt par teroristu nodarījumiem virkni darbību, kas veiktas terorisma nolūkā, otrkārt, sodīt par nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu grupu vai teroristu darbībām, kā arī par līdzdalību šajos nodarījumos, kūdīšanu izdarīt šādus nodarījumus un mēģināšanu tos izdarīt, kā arī, treškārt, paredzēt iedarbīgus, samērīgus un atturošus kriminālsodus, kuriem ir jābūt stingrākiem nekā tie, kas paredzēti valsts tiesībās gadījumos, ja terorisma nolūka nav.

Savukārt Tiesa norāda, ka šajā direktīvā nav nevienas konkrētas tiesību normas par atbrīvošanas no valsts kriminālatbildības mehānismiem, tādiem kā amnestija, un tādējādi tajā nav skaidri noteikti šādu mehānismu ierobežojumi. Tomēr Spānijas

amnestijas likumā paredzētās amnestijas piemērošanas sekas ir tādas, ka par darbībām, kas var tikt kvalificētas kā terorisms un kas ietilpst minētā likuma piemērošanas jomā, Spānijā vairs nevar veikt kriminālvajāšanu. Runa ir par darbībām, kas veiktas laikposmā no 2011. gada 1. novembra līdz 2023. gada 13. novembrim īpašajā Katalonijas neatkarības kustības kontekstā.

Tomēr Tiesa uzskata, ka **Spānijas amnestijas likums neapdraud terorisma apkarošanas direktīvas lietderīgo iedarbību**. Proti, atbilstoši tās mērķim – samazināt institucionālo un politisko spriedzi un atvieglot izlīguma scenāriju – šajā likumā apsūdzības nevēršana *a posteriori* paredzēta vienīgi par noteiktiem teroristu nodarījumiem, kas izdarīti tikai īpašā Katalonijas neatkarības centieni kustības kontekstā, vienlaikus no amnestijas izslēdzot darbības, kuras tiši izraisījušas smagus cilvēktiesību pārkāpumus.

Identificēt konkrētās darbības, kas ir izslēgtas no amnestijas, ir kompetento tiesu uzdevums.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka **abstrakta tādu darbību definīcija, kas izslēdzamas no amnestijas**, un jo īpaši apstākļi, ka amnestijas likumā nav nedz sīki precizēts šo darbību kopuma precīzais raksturs, nedz arī noteikts to smaguma sliekšnis, **neaizskar tiesiskās drošības principa prasības**. Proti, likumdošanas metode, kas ietver abstraktu formulējumu vai vispārēju kategoriju, nevis izsmelšu uzskaitījumu izmantošanu, ievēro šo principu, ja vien šo formulējumu vai vispārēju kategoriju interpretācija ir saprātīgi paredzama. Šī izslēgšanas norma attiecas uz krimināltiesību juridiskajiem jēdzieniem, tādiem kā cilvēktiesību pārkāpuma nodoms, cēloņsakarība un smagums, kuri kompetentajām tiesām nevar radīt piemērošanas grūtības, lai attiecīgā gadījumā darbību izslēgtu no amnestijas piemērošanas.

Vēl Tiesa uzsver, ka **Spānijas amnestijas likums ievēro vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principus**, jo, ņemot vērā tā skaidri izteikto mērķi atvieglot politisko izlīgumu tikai konkrētās politiskās kustības kontekstā, šajā kontekstā izdarītie pārkāpumi un citos kontekstos izdarītie pārkāpumi nevar tikt uzskatīti par tādiem, kas ietilpst salīdzināmās situācijās.

Visbeidzot, ņemot vērā konstatējumu, ka **Spānijas amnestijas likums** neapdraud direktīvas lietderīgo iedarbību, skatīdama to tiesiskās drošības, vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principu gaismā, Tiesa secina, ka šis likums **neaizskar nedz pārākuma principu**, saskaņā ar kuru visām dalībvalstu institūcijām jānodrošina dažādo Savienības normu pilnīga iedarbība, **nedz arī lojālas sadarbības principu**, kas dalībvalstīm uzliek pienākumu atturēties no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Spriedumu ([C-523/24](#) un [C-666/24](#)) pilnteksts un rezumējums (ja tāds ir) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē spriedumu pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan Van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Spriedumu pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

¹ Tikai paziņojuma presei spāņu versijai: 2024. gada 10. jūnija [Ley Orgánica 1/2024 de amnistía para la normalización institucional, política y social en Cataluña](#) [Konstitutīvais likums 1/2024 par amnestiju, lai veicinātu institucionālo, politisko un sociālo normalizāciju Katalonijā], 2024. gada 11. jūnija BOE Nr. 141, 67764. lpp.

² Efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips, kas ietverts Eiropas Savienības primāro tiesību vispārējā normā: LES 19. panta 1. punkta otrā daļa.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva \(ES\) 2017/541](#) (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI.